



SZLOVÁKIAI MAGYAR SZÉP IRODALOM 2018

Szeptember 26-án mutatták be Dunaszerdahelyen a Szlovákiai magyar szép irodalom 2018 című antológiát. A kötetet válogató Híznyai Zoltánnal Juhász Katalin beszélgetett, és az antológiáról szóló összefoglalót is ő olvasta fel a beszélgetés előtt.

Megvalósult és tervezett rendezvények. Képek az Író Társaság életéből.

Összeállította: Nagy Erika
Képek: Nagy Erika

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága TÁJÉKOZTATÓJA

t
e
l
k
é
l
e
m

A HAZAI TERMÉS LEGJAVA

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága 2003 óta ad ki antológiákat az előző év terméséből, olyan versekből, prózákból, amelyek hazai és magyarországi irodalmi folyóiratokban jelentek meg, és elnyerték az összeállítók tetszését. Idén 25 szerző szövegei kerültek be a 260 oldalas könyvbe.

Tizenhat szerzőtől versek, 9 szerzőtől prózai szövegek szerepelnek benne, a leg-sokoldalúbb Z. Németh Istvántól pedig ez is, az is. Aki szereti a számokat, annak álljon itt még egy adat: a 25 szerző közül 7 nő és 18 férfi, ami elszomorító arány lenne, ha nem tennénk hozzá, hogy a nők közül a legidősebb mindössze 42 éves, a férfiak közül pedig 83.

Hosszú évek óta Hizsnyai Zoltán, illetve H. Nagy Péter szerkeszti a Szlovákiai Magyar Szép Irodalom című válogatást, és némiképp a véletlen, illetve az ábécésorrend műve, hogy mely alkotások kerülnek egymás mellé. Ezért nem is szükséges folyamatosan olvasni a kötetet, mert a művek között nincs kapcsolódás. Fel lehet ütni a kedvenc szerzőknél, vagy akár azoknál, akiknek a nevét még nem hallotta az olvasó.

Kérdés persze, mennyire érdeklí az átlagolvasót a kortárs magyar irodalom, hát még a hazai ága, amely sokak szerint nem is létezik, mert az irodalom egy és oszthatatlan. Az egyik legnagyobb, és önmagát legtöbbet reklámozó könyvesboltunkban például három darab fogyott el a tavalyelőtti antológiából, vagyis még a benne szereplők sem vásárolták meg rokonaiknak – legalábbis nem abban a boltban.

De fejezzük is be az ünneprontást, mert idén egy rendkívül színvonalas, és sok tekintetben különleges antológia került a még megmaradt könyvesboltok polcaira.

Kezdjük a nemzedékváltással. Sok a fiatal alkotó, az új név, akiknek nincs még önálló kötetük, csak folyóiratokban publikáltak eddig. És lám, milyen fontos ez a fajta jelenlét – Mázik Orsolya, Plonicky Tamás vagy Tóth Lilith Viktória most „egy fedél alá” kerülhetett Tózsér Árpáddal, Barak Lászlóval, Fellingner Károlyval. Egyre több szakmabeli vallja, hogy a folyóiratokban való folyamatos közlés, illetve egy-egy ilyen antológia-szereplés ma már talán fontosabb is az önálló kötetnél, főleg a költők esetében, mert ismeretlen szerzők első verskötetét kevesen vásárolják meg.

A fiatalok közül kiemelkedik Csillag Lajos, aki az antológiában szereplő *Kilégzés utáni halk zörej* című elbeszéléseért 2016-ban Arany Opus-díjat kapott, a versek közül pedig Fekete Anna költeményei érdemelnek fokozott figyelmet. Mindkét szerzőnek kötete is megjelent már.

Az antológiába a következő alkotók kerültek be: Barak László, Bodnár Gyula, Csillag Lajos, Fekete Anna, Fellingner Károly, Forgács Miklós, Forgács Péter, Gyurász Marianna, H. Nagy Péter, Hizsnyai Zoltán, Mázik Orsolya, N. Tóth Anikó, Nagy Hajnal Csilla, Németh Zoltán, Péntes Tímea, Ploniczky Tamás, R. Nagy Krisztián, Szalay Zoltán, Száz Pál, Tallósi Béla, Tóth Lilith Viktória, Tózsér Árpád, Varga Imre, Veres István és Z. Németh István.

A szerkesztők saját magukat is beválogatták, ami csak azok számára lehet visszatetsző, akik nem követik nyomon munkásságukat. Hizsnyai Zoltán költő mostanában nagyon ritkán jelentkezik verskö-tettel, a legutóbbi 2010-ben jött ki. Az antológiában



szereplő két nagyobb lélegzetű verse viszont olyan erős, burjánzó, karakteres, hogy gyanítjuk: készül valami a költő oroszlánbarlangjában.

H. Nagy Péternek évente jelennek meg ugyan kötetei, néha egyszerre kettő is, ezek azonban irodalomelméleti tanulmányok, esszégyűjtemények, válogatott kritikák és egyéb elvont dolgok. Versekkel nem sűrűn jelentkezik. Most sem az ő neve áll a sorok fölött, hanem kitalált nevek (Rachel Wick, Tara Abernathy stb.). Illetve az internet szerint léteznek ők, csak valami egészen mást csinálnak, nincs közük az irodalomhoz. A versek alatt pedig ez olvasható: „H. Nagy Péter gyűjtései”. Különlegesen rafinált megnyilvánulás ez: egyszerre rejtőzködés és szereplés. Maguk a versek pedig SF-monológok, ami nem meglepő a tudományos-fantasztikus irodalom megszállottjától. Egészen felkavaró például a Robokalipszis című opus, amelyben egy hiperintelligens robot a saját halálát közvetíti nekünk.

A legnagyobb meglepetést a kassai Thália Színház dramaturgja, Forgács Miklós okozta számomra. Ő maga is alaposan meglepődött, amikor felfedezte, hogy öccsével, Andrással együtt szerepel a Daliás idők harmadik énekében. Először Arany János ide vonatkozó sorait közli, majd az ő verse jön, felező tizenkettesekben, amelyben a két fiatal Forgács nem a harcmezőn csatázik, hanem egy szobafestéssel, lakásfelújítással kell megbirkózniuk.

A 25 szerző összesen 13 különböző folyóiratban publikált tavaly, ami jól hangzana, ha nem árulnám el, hogy egyetlen ember, a hat helyen publikáló Fellingner Károly javította fel ezt a statisztikát. Egyébként 14 szerző szövege származik az Irodalmi Szemléből, tizenketten az OPUS-ban jelentek meg, hatan a Bárkában, hárman az Alföldben, ketten a Kalligramban (ez meglepően alacsony szám), a többiek pedig más folyóiratokban, illetve internetes felületeken, ők összesen nyolcan vannak.

Ezzel az antológiával valamiféle közszolgálati feladatot is ellát a Szlovákiai Magyar Írók Társasága, hiszen az OPUS ritkán jut el a nagyközönséghez, és az Irodalmi Szemlé sem lehet levenni a polcra minden hazai magyar gimnáziumi könyvtárban. És mivel mostanában nem jelennek meg irányzatokat bemutató, sem pedig generációs antológiák, az utóbbi évek antológiáit egymás mellé rakva az olvasó többé-kevésbé átfogó képet kaphat a hazai magyar irodalom állapotáról. Megtanulhat néhány új nevet, és azt is láthatja, hol tartanak irodalmunk nagyjai.

Szavaloversenyeken is gyakran felfedezem ezeket a jellegzetes, fekete borítókat tizenéves vers- és prózamondók kezében, mert ahol kötelező egy hazai szerző művét is előadni, ott segítség lehet egy ilyen „szöveggyűjtemény”. A 2018-as antológiában olvasható írások 50–60 százaléka szerintem abszolút jól működne a színpadon előadva. És abban is biztos vagyok, hogy ezek a szerzők felveszik a versenyt a magyarországiakkal. Számomra Hizsnyai Zoltán, Forgács Miklós és Németh Zoltán versei, valamint Csillag Lajos, N. Tóth Anikó és Tallósi Béla prózái okozták a legnagyobb élvezetet, de a többiek közül is bárkit nyugodt szívvel ajánlhatnék ismerőseim figyelmébe. Hiszen ne feledjük, hogy ezek a szövegek korábban már átmentek egy rostán a folyóiratok szerkesztőségeiben. És míg egy önálló kötetbe becsúszhat egy-egy gyengébb mű a jobbak közé, antológia esetében eleve ritkábban fordul elő ilyesmi.

Juhász Katalin

TEXT-TÚRA

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága neves mentorok közreműködésével ősszel is folytatta a Text-túrát, vagyis sok éve sikeres és népszerű tehetséggondozó programját. A szárnypróbálgató alkotók verseit és a prózai műveit elemző-cizelláló műhelymunka külön csoportokban folyt, Juhász Katalin, Hizsnyai Zoltán, Szászi Zoltán és Z. Németh István vezetésével. A helyszín az Ipolyszakálluson található Méhecske Panzió volt, október 5–7-e között.

LITERA-TÚRA KOMÁROMBAN ÉS A KÖRNYÉK TELEPÜLÉSEINEK ISKOLÁIBAN



A Szlovákiai Magyar Írók Társasága idén is lehetővé tette, hogy a Litera-túra nevet viselő rendezvénysorozat keretében minél több iskolás fiatal a kortárs szépirodalommal kapcsolatos új ismeretekkel gazdagodjon, friss irodalmi élményben részesüljön és személyes kapcsolatba kerüljön a hazai szerzőkkel.

A lacszakállasi alapiskolába Jakubecz Márta és Száraz Pál, a komáromi Selye János gimnáziumba Aich Péter, az izsai iskolásokhoz Poór József, a perbetei tanulókhöz Bolemant László, a hetényiekhez Hizsnayai Zoltán, a csallóközaranoyosiakhoz pedig Zirig Árpád látogatott el. Az iskolák diákjai és pedagógusai hálásak voltak a szervezőknek, örültek, hogy átélhették a rendhagyó irodalomórák élményét és varázsát.

SZIMPÓZIUM AZ IRODALOMNÉPSZERŰSÍTÉS LEHETŐSÉGEIRŐL



Október 19-én második alkalommal szervezte meg a Szlovákiai Magyar Írók Társasága *Az irodalomnépszerűsítés lehetőségei* című szimpóziumot a dunaszerdahelyi Vermes-világban. Elismert előadók beszéltek a téma iránt érdeklődő nagyszámú közönségnek a tapasztalatokról, a problémákról s azok kezeléséről. Hodossy Gyula, az SZMÍT elnöke megnyitója után *Tolerancia és irodalom* címmel Petres Csizmadia

Gabriella, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem adjunktusa, majd Farkas Ferenc, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár szakmai vezetője a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár olvasásnépszerűsítő kezdeményezéseiről tartott előadást. Brutovszky Gabriella magyar tanár *„Tied a gyűjtemény!” Egy középiskolai irodalmi projekt margójára* címet viselő előadásában vázolta a témát, N. Juhász Tamás pedig a multimédia szerepét emelte ki az irodalomban. Lacza Ilona, a Dunaszerdahelyi Csallóközi Könyvtár igazgató-helyettese előadásában a könyvtár szerepe kapott hangsúlyt a régióinkban.

A szimpóziumon oklevelet adtak át az irodalomnépszerűsítés terén végzett munkáért. Ebben az évben Bereck Zsuzsanna, a Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár nyugalmazott vezetője, Dudás Judit, aki a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének a munkáját segíti és Kovačič Gizella, az érsekújvári Anton Bernolák Könyvtár munkatársa részült elismerésben.